

DUCHOVNÁ OBNOVA

2. DEŇ

Modlime sa

Nič tak ľahko neumiera, ako Boh v našom srdci. A preto sa modlime. Láskavý Otče, skrze svojho Syna si nás prijal za svoje milované deti. S otcovskou láskou sprevádzaj nás a všetkých čo veria v teba, aby sme dosiahli pravú slobodu. Aby sme boli ľuďmi, ktorým si ty, Otec, vo svojom Synovi daroval slobodu Božích detí.

V Duchovných cvičeniach sv. Ignáca z Loyoly, na premáhanie seba samého a na usporiadanie vlastného života bez rozhodovania pod vplyvom nezriadenej náklonnosti, vedúca zásada a pravda je, že človek je stvorený, aby chválil Boha, nášho Pána, vzdával mu úctu a slúžil mu a takýmto spôsobom si spasil dušu; a ostatné veci na povrchu zeme sú stvorené pre človeka, aby mu pomáhali dosiahnuť cieľ, pre ktorý je stvorený.

Výrazom *duchovné cvičenia* označujeme akýkoľvek spôsob spytovať si svedomie, rozjímať, kontemplovať, ústne i v duchu sa modliť a iné duchovné činnosti. Lebo ako prechádzať sa, kráčať a bežať sú telesné cvičenia, práve tak isto sa volajú duchovnými cvičeniami všetky spôsoby pripraviť a naladiť si dušu, aby sa pozbavila všetkých nezriadených náklonností a aby po zbavení sa ich hľadala a našla Božiu vôľu v usporiadaní vlastného života na spásu svojej duše.

Každý človek je ojedinelý, nenahraditeľný vo svojom myslení a konaní subjektívny a je o to viac človekom v jeho svete, čím viac rozvinie schopnosť milovať. Moja sila lásky sa môže rozvíjať len ak budem schopný/á oslobodiť sa od môjho egoizmu a od mojich nezriadených závislostí. To platí v stretnutí s ľuďmi, to platí aj v stretnutí s Bohom.

Boh má s každým z nás svoj plán. Jeho slovo nám nezjavuje len Božiu vôľu, jeho slovo sa stane: *Lebo ako sprchne z neba dážď a sneh a nevráti sa ta, ale opojí zem, zúrodní ju, dá jej klíčiť a dá semä na siatie a chlieb na jedlo: tak bude moje slovo, ktoré mi vyjde z úst, nevráti sa ku mne naprázdno, ale urobí, čo som si želal, a vykoná, na čo som ho poslal.* (Iz 55,10-11).

Viera je z počutia. Naša otvorenosť pre Božie slovo na Duchovnej obnove je začiatok procesu, ktorý vedie k vnútornej premene človeka, ovládaného svetskými márnosťami, túžbou, ako hovorí svätý Ignác, „získať po čom ľudská prirodzenosť najviac túži: česť, slávu, uznanie, majetok za každú cenu“. Po obrátení sa stane človekom modlitby, ktorého poslaním je obrana a šírenie viery v dnešnom svete.

Po mojej prednáške, vo svätej omši, budete v prvom čítaní počúvať proroka Jeremiáša: *Človek, ktorý sa opiera o človeka, toho srdce sa odvracia od Boha, na Boha zabudne a po čase zabudne aj že je človek, neuzrie prichádzať dobro. Človek, ktorý dôveruje Bohu bude ako strom, zasadený pri vode, svoje korene zapustí pri potoku. Boh skúša srdce a odmení každého podľa ovocia jeho skutkov* (Jer 17,5n).

Pôstne obdobie ešte naliehavejšie pripomína pozvanie k obráteniu. *V našich rodinách, spoločenstvách, na pracoviskách, v škole, ale aj na ulici sme denne svedkami, že ak chýba ochota k zmene zmysľania, veľmi ľahko sa my sami stávame pôvodcami deštruktívnych konfliktov* (Prov

12.03.22). O tom sme meditovali včera, keď som Vám hovoril, čo je príčinou nepokojov, svárov a vojen. To nie sú len systémy, to je človek, lebo zo pochádza zo srdca človeka. *Ak chýba ochota dávať, nielen brať, ochota zastať sa dobra a spravodlivosti, nielen vlastnej cti a postavenia, ak chýba ochota k pokore a poníženosti, k službe a k chudobe, bývame aj my náchylní k agresii a zraňujeme práva nám najbližších (Prov 12.03).* V Duchovnej obnove si vyprosujeme milosť nášho obrátenia, aby sme sa s Božou pomocou odvrátili od toho, čo je zlé pre nás, čo je tragické, k tomu, čo je dobré, životodarné. Boh nás skutočne učí vidieť novým spôsobom v Kristovi.

Lásku treba vkladať skôr do skutkov ako do slov. (Zakladateľ jezuitskej rehole svätý Ignác z Loyoly 1491-1556).

Biblický text, o ktorom budeme dnes meditovať, je o súcite, ktorý vždy, ale zvlášť v týchto našich časoch tak naliehavo potrebujeme. ***Spolucítenie zainteresuje celého človeka, je to cit srdca, nášho vnútra, ktorý zahŕňa všetko. Nie je to to isté ako niekoho poľutovať alebo povedať „Aká škoda, úbohí ľudia!“ Spolucítenie nás robí ÚČASTNÝMI. Znamená to , trpieť SPOLOČNE’. Toto znamená súcit.*** (František)

Stať z Listu svätého apoštola Pavla Filemónovi (9b-10.12-17).

Milovaný, ja, Pavol, už stariec a teraz aj väzeň Krista Ježiša: prosím ťa za svojho syna Onezima, ktorého som splodil v okovách. Poslal som ti ho naspäť; jeho, to jest moje srdce. Chcel som si ho ponechať pri sebe, aby mi v okovách pre evanjelium slúžil namiesto teba.

Ale nechcel som nič urobiť bez tvojho súhlasu, aby tvoj dobrý skutok nebol akoby vynútený, ale dobrovoľný.

*Ved’ azda preto odišiel na čas, aby si ho dostal navždy. Už nie ako otroka, ale oveľa viac ako otroka: ako milovaného brata, milého najmä mne – a o čo viac tebe – i podľa tela aj v Pánovi. Ak ma teda pokladáš za druha, **prijmi ho ako mňa samého.***

Denno-denne sa presvedčame o tom, že iný sociálny systém nerobí ľudí lepšími a šťastnejšími. Nie, iní sa musia stať ľuďia. Keby sa aspoň ľudia, čo veria v Krista a v dielo jeho lásky, navzájom prijímali ako bratia a sestry, vtedy by sa nevyhnutne vytvoril aj správny sociálny poriadok. Čo myslíte, ako dlho môže človek žiť v stave trvalého odmietnutia? Ved’ to vždy zraňovalo a aj zraňuje ľudský cit a spravodlivosť.

V jednej veľmi populárnej piesni, ktorá má titul “Deň vysvedčenia” spevák spieva o žiakovi, ktorý sa dostal do veľmi neprijemnej situácie. Pretože mal zlé známky, zo strachu vysvedčenie neukázal rodičom a v núdzi sa rozhodol, že ho podpíše sám a problém bude vyriešený. Lenže jeho nádej sa skoro premení v klam. Učiteľ zistil, že podpis na vysvedčení nie je od rodičov. Rozhnevaný a aj trochu škodoradostný, lebo si už predstavoval ako budú rodičia syna týrať, rodičov spolu so žiakom pozval na rozhovor. Otec vzal vysvedčenie do rúk, pozeral sa na podpisy a povedal: Tento podpis, pán učiteľ, ktorý vy považujete za sfaľovaný je môj, ja som to vysvedčenie podpísal. To povedala aj matka, ktorej podpis bol trochu klátivý, ale ona to zdôvodnila tak, že keď to vysvedčenie podpisovala

bolela ju ruka, lebo práve pred tým niesla tašku s veľkým nákupom. Syna chytila za ruku a povedala: „Pod', syn môj, a teraz ideme domov”!

Či ten spevák spieval o sebe, alebo o inom žiakovi, alebo či v tej piesni vyjadril iba svoju túžbu, že aj on by si niečo podobné v živote želal, neviem. Napriek všetkým týmto otázkam, pieseň je populárna a hlboko sa dotkne každého poslucháča, hlavne kvôli tej reakcii rodičov. Bez výhrady, bez najmenej výčitky sa zastávajú syna a sú pre neho pevnou oporou, v okamžiku, keď tento prestrašený stojí pred riaditeľom školy. A teraz, bez ohľadu na to, či to, čo rodičia urobili, bolo správne alebo nie, cíti v sebe iba jedno: Ako dobre je to vedieť, že nech si čokoľvek urobil, niekto ti pomôže, zastane sa ťa, privinie ťa, poskytne útočisko.

O podobnej skúsenosti sme počuli aj v liste apoštola Pavla Filemónovi.

Otrok Onezim ušiel od svojho pána Filemóna a prišiel k Pavlovi, ktorý bol práve vo väzení. Onezim vie, že je to trestné a v strachu vyhľadá Pavla. Pavol, ktorý pokrstil Onezima v žalári, stal sa jeho „otcom“, dalo by sa povedať, a zamiloval si ho ako brata, zbehnutého otroka posielal naspäť k jeho pánovi, kresťanovi Filemónovi. A ten, kresťan Filemón ho tiež má prijať ale nie viac ako otroka, ale ako brata. Pavol nežiada oslobodenie otroka. Neotriasa sociálnou štruktúrou svojej doby. Zrejme nie je presvedčený, že iný sociálny systém by urobil ľudí lepšími a šťastnejšími. Nie, inými sa musia stať ľudia. Keby sa aspoň ľudia, čo veria v Krista, a v dielo jeho lásky, navzájom prijímali ako bratia a sestry, vtedy by sa nevyhnutne utvoril aj správny sociálny poriadok. Pavol reaguje podobne, ako rodičia toho chlapca, ktorý sfaľšoval na vysvedčení ich podpisy, pomohol otrokovi Onezimovi v núdzi. V liste prosí Filemóna nielen aby Onezimovi odpustil, ale žiada od neho, aby ho prijal ako brata. Prečo to Pavol urobil? Pre Pavla sa táto situácia dotýka jadra kresťanského spoluzitia. Tu vrcholom všetkého je bližneho vidieť ako svojho brata a sestru, a s ním – navzájom spojený spoločnou vierou v Ježiša Krista – stáť akoby na rovnakej úrovni. Takáto „podobnosť v Kristovi“, ako to píše Pavol aj v jednom inom liste, charakterizuje kresťana a má sa prejavovať aj vo vzájomnom správaní sa voči sebe. Pritom nejde o nejakú nadiktovanú rovnoprávnosť, ale viac o to, v druhom vidieť najprv brata a sestru aj vtedy ak on alebo ona zastáva podradnejšie postavenie. Onezim mohol, podobne ako ten chlapec, povedať: Je príjemné keď človek vie, že mu niekto pomôže! Okrem toho mohol vo svojom živote celkom konkrétne skúsiť, že táto pomoc je možná iba preto, lebo vychádza z viery, svoj základ má vo viere v Ježiša Krista. Nasledovanie Krista oslobodzuje! Onezim v očiach Pavla a Filemóna nie je viac len otrokom, ale najprv človekom, ich „v Kristovi rovnoprávnym bratom“. Ide teda o to, aby ten druhý na mne, na mojom správaní mohol v jeho konkrétnej životnej situácii pocítiť niečo o oslobodzujúcom Bohu. To sa môže stať aj tak, že sa druhého zastanem, pomôžem mu, keď je v núdzi. Takáto pomoc môže zasiahnuť všetky životné situácie: v rodine, v škole, v povolání, vo farnosti. Oslobodzujúcu skúsenosť môžem umožniť, keď v druhom vidím najprv bližneho a nie jeho sociálne postavenie. Keď uznávam, ba viac, keď si vážim a cením tých, o ktorých nikto nedbá, ktorých nikto viac nechce, ktorých spoločnosť nedoceňuje. Potom svojim životom vydávam svedectvo o tom, že všetci ľudia sú v Kristovi jedno. Svojim správaním môžem druhým umožniť oslobodzujúce skúsenosti a byť im oporou. Ja vám želim, aby sme v tomto duchu mali vždy otvorené oči pre bratov a sestry vo viere; aby tak – *aj bez veľkých komentárov a bez veľkých slov* – bolo niečo z viery viditeľné aj vo všednom dni. My všetci sme pokrstení a oslovujeme sa ako bratia a sestry. Ako sa cítite v tejto spoločnosti veriacich? Ako medzi bratmi a sestrami? Uvedomili

ste si to niekedy? Že my všetci tu prítomní sme bratia a sestry v Kristovi, nie podľa krvi, ale podľa Ducha. Išli by ste s nami až na koniec cesty, do Jeruzalema, na Golgotu, ak by to bolo žiaduce a potrebné? Byť kresťanom, to znamená aj: „Niet väčšej lásky, ako keď niekto položí život za priateľov. Ježiš, ktorý dal svoj život za nás, od nikoho nepožaduje nemožnosti. Každého volá na tej ceste, ktorá mu je vlastná. Vynútiť sa tu nedá nič.

Kto môže pochopiť, čo chce Pán?

Kto z ľudí môže poznať Božie úmysly? Alebo kto môže pochopiť, čo chce Pán? Nesmelé sú totiž myšlienky smrteľníkov a naše plány neisté. Lebo dušu zaťažuje krehké telo a pozemský príbytok ťaží myseľ mnohými starosťami.

My ťažko chápeme veci na zemi, s námahou nájdeme, čo je na dosah.

Kto by teda vyskúmal, čo je na nebi? Kto by poznal tvoju vôľu, keby si mu ty nedal múdrosť a nezoslal z výšin svojho ducha svätého?

Len tak sa vyrovnali cesty ľudí na zemi, len tak sa ľudia dozvedeli, čo sa páči tebe; teda múdrosť ich zachránila.

Keď kráľ Šalamún nastupoval na trón, vyprosival si od Boha vnímavé srdce, ktoré by vedelo rozlišovať medzi dobrým a zlým. Aj my túžime po múdrosti. Treba si ju v modlitbe vyprosovať, vymodliť a prijať ako dar predovšetkým vo chvíľach veľkých rozhodnutí. Prosme, aby sme mohli nasledovať Pána na jeho ceste. Či je taká, akú si človek želá, alebo nie, tá jeho, Pánova, je vždy najlepšia.

Modlime sa

Pane, zošli svojho Ducha a všetkých nás posväť jeho pomazaním, aby táto naša Duchovná obnova bola obdobím milosti a my, aby sme s novou silou a s novým duchom, obnovili seba a prinášali: chudobným dobrú zvesť, zajatým a utláčaným zvestovali slobodu a slepým prinavrátili zrak.